

НАВЧАЛЬНО - НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
АГРОТЕХНОЛОГІЙ, СЕЛЕКЦІЇ ТА
ЕКОЛОГІЇ

ПДАУ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ, СЕЛЕКЦІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ
University of Opole (Poland)
International Slavis University (Macedonia)
Cooperativi Trade University of Moldova
Institute of soil Science and Cultivation State Research Institute
Department of Forage Crop Production

Кафедра рослинництва

**МАТЕРІАЛИ ІІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

**“АКТУАЛЬНІ НАПРЯМИ ТА ПРОБЛЕМАТИКА
У ТЕХНОЛОГІЯХ ВИРОЩУВАННЯ ПРОДУКЦІЇ
РОСЛИННИЦТВА”**

м. Полтава, 02 травня 2024 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
University of Opole (Poland)
International Slavis University (Macedonia)
Cooperative Trade University of Moldova
Institute of Soil Science and Plant Cultivation State Research Institute
Department of Forage Crop Production

НАВЧАЛЬНО - НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
АГРОТЕХНОЛОГІЙ, СЕЛЕКЦІЇ ТА
ЕКОЛОГІЇ

Актуальні напрями та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва

*Матеріали II
Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
02 травня 2024 року*

УДК 631.5:631.8:633

Актуальні напрями та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва: матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (02 травня 2024 року, м. Полтава). / Редкол.: В.В. Гангур (відп. ред.) та ін. Полтава: ПДАУ, 2024. 140 с.

У збірнику тез висвітлено результати досліджень, які присвячені сучасним аспектам із розв'язання проблемних питань в аграрній науці, зокрема біологізації рослинництва, інноваційним заходам у технологіях вирощування сільськогосподарських культур. Видання адресоване науковим та науково-педагогічним працівникам, аспірантам, здобувачам вищої освіти, фахівцям агрономічної служби агроформувань різного виробничого напрямку.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Микола МАРЕНИЧ – директор навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Володимир ГАНГУР – завідувач кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Любов МАРІНІЧ - доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук;

Ольга БАРАБОЛЯ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Олександр КУЦЕНКО професор кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, професор;

Микола ШЕВНІКОВ – професор кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Віктор ЛЯШЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Олександр АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Сергій ФІЛОНЕНКО - доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Людмила ЄРЕМКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Світлана ШАКАЛІЙ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Ольга МІЛЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Марина АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат психологічних наук, доцент;

Олександр ЛЕНЬ – старший викладач кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук.

Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних і відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Рекомендовано до друку вченою радою навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології ПДАУ, протокол № 9, від 23 травня 2024 року

ЗМІСТ

Бараболя О.В., Василенко О.М.	7
Суть інтенсивної технології вирощування соняшнику у господарствах	
Бялковська Г.Д., Пашенко В.І.	10
Застосування інсектициду люкс максі в посадках тютюну для боротьби з тютюновим трипсом	
Єгоров Д. К., Гухова Н.А., Циганко В.А., Єгорова Н. Ю.	13
Селекція та насінництво високогетерозисних гібридів жита озимого в Україні	
Гангур В.В., Філоненко С.В., Філоненко В.С.	17
Особливості живлення буряків цукрових за різних способів обробки ґрунту в сівозміні	
Фурман В.М., Мороз О.С., Люсак А.В.	21
Вивчення ефективності калійних добрив при вирощуванні ріпаку озимого	
Гангур В.В., Єремко Л.С.	24
Вплив норм висіву на врожайність насіння чини посівної	
Фурман В.М., Крайна М.А.	26
Вплив гербіцидів на продуктивність пшениці озимої в умовах західного Полісся	
Куц О.В., Гурін М.В., Шапко М.О.	29
Вплив фізичних факторів та біопрепаратів на урожайність насіння помідору	
Літвішко А. Н., Олекшій Л. М., Шубала Г. В.	32
Основні проблеми вирощування конюшини лучної	
Філоненко С.В., Лисак В.М.	35
Оптимізація продуктивних та якісних характеристик буряків цукрових за позакореневого внесення мікродобрив	
Марініч Л.Г., Шаповал Т.І.	38
Оцінка колекційних зразків стоколосу безостого за господарськими ознаками	
Палінчак О.В., Заверталюк В.Ф.	40
Адаптивна характеристика перспективних гібридів кавуна звичайного	
Шакалій С.М., Брехунцова О. А.	43
Проблема вирощування рису в сучасних умовах	
Шакалій С.М., Тутка Т.	45
Кіноа: чергова розрекламована крупа чи дійсно та, яка має корисні властивості?	
Shakalii S. M., Vereshchaka O.	47
The role of the variety in increase of the yield of winter wheat	
Шакалій С.М., Дорошенко Є.	49
Органічне землеробство для аграріїв	

Шакалій С.М., Маслівець О. Іновації за вирощування озимої пшениці	52
Шакалій С.М., Дорошенко Є. Перевага використання агродронів за використання засобів захисту рослин	56
Філоненко С.В., Шевченко В.В. Ефективність рістстимулюючих препаратів на посівах соняшнику	58
Шубала Г. В., Ворончак М. В., Літвішко А. Н. Продуктивність бобів кормових за різних норм висіву насіння	61
Тараріко Ю.О., Писаренко П.В., Сайдак Р.В., Федорченко О.О. Інноваційні моделі розвитку аграрного виробництва в полтавській області	64
Солодка Т.М., Якимчук А.М., Солодка О.В. Результати моніторингу фітопатогенів розсади томатів в умовах західного лісостепу України	68
Вітанов О. Д. Овочеві попередники ячменю в Лівобережному лісостепу України	72
Ященко Л.А., Семенчук А.В. Вплив агрокліматичних умов періоду вегетації на урожайність кукурудзи на зерно в умовах Рівненської області	75
Rysarenko V.M., Pishchalenko M.A., Lohvynenko V.V., Perepadchenko T.O. Optimization of phytosanitary condition of crops in organic farming	78
Марініч Л. Г., Богачов О.О., Рашин А.І. Роль бобових трав у сівозміні	80
Марініч Л. Г., Матюх Ю. П., Голованьов В. В. Вирощування кукурудзи в монокультурі	82
Прокопів О. О. Основні хвороби горошку посівного (озимого)	83
Єгоров Д. К., Єгорова Н.Ю., Ожерельєва В.М., Реліна Л.І., Бордун М.Д. Селекційно-насінницькі інновації – як складова експортного потенціалу країни в умовах бойових дій	86
Олекшій Л. М., Бурак І. М., Літвішко А. Н., Ворончак М. В. Вирощування сорго цукрового, як сировини для виробництва біоетанолу	90
Ласло О.О., Кулик К.І. Ефективність позакореневого підживлення сої	93
Ласло О.О., Алексєєв В.Г. Особливості гербіцидного захисту сої до сходів	95
Лень О.І., Ласло О.О., Кононенко В.Ю. Особливості системи удобрення пшениці озимої: осіннє та весняне підживлення	97
Кондратенко С. І., Кондратенко С. І.	100

Господарсько-цінні ознаки ліній помідора, створених на основі міжвидової гібридизації і рекомбінаційної селекції	
Куничак Г. І., Дутчак О. В.	104
Забур'яненість сої за різних способів обробітку ґрунту та системи удобрення	
Баган А.В., Мікуліна О.О.	107
Роль чорнобривців у формуванні естетичного ландшафту декоративних садів	
Криlach С.І.	109
Стимулювання розвитку кореневої системи кукурудзи як спосіб усунення негативного впливу переущільнення ґрунту	
Марусяк А.О.	112
Нові перспективні лінії баклажана для сортової і гетерозисної селекції	
Марініч Л. Г., Медяник Д.О., Сиволап В.Я.	115
Вплив системи удобрення на формуванні врожаю сої	
Куценко О.М., Ляшенко В. В.	117
Строки сівби гібридів кукурудзи	
Ласло О.О., Сокура О.М.	119
Застосування інокулянтів нового покоління для реалізації генетичного потенціалу високопродуктивних сортів сої	
Ласло О.О., Феньєв О.М.	122
Вплив рістрегулюючих препаратів на реалізацію генетичного потенціалу сортів ріпаку озимого	
Шевніков М.Я., Ласло О.О., Сліпченко О. В.	124
Мікродобрива на сої, як фактор підвищення урожайності	
Голуб-Маковецька І.А., Гончарук О.В.	126
Застосування добрива Росаферт NPK 9-20-20 на посівах ріпаку озимого	
Мілька К.А.	128
Ефективність застосування рістрегулюючих препаратів у посівах пшениці озимої	
Панченко К.С., Симоненко С.І.	131
Вплив забур'яненості на формування продуктивності кукурудзи	
Гончаров М. О.	134
Вплив посухи на продуктивність кукурудзи звичайної (zea mays l.) В умовах лівобережного лісостепу	
Медведєв С. М.	136
Оптимізація строків сівби кукурудзи на зерно в умовах центрального лісостепу	

УДК 633.854.78 : 631.5 : 631.11

СУТЬ ІНТЕНСИВНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ СОНЯШНИКУ У ГОСПОДАРСТВАХ

Бараболя О.В. кандидат с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва
e-mail: olga.barabolia@pdau.edu.ua

Василенко О.М. здобувач ступеня вищої освіти, магістр
Полтавський державний аграрний університет

Посівні площі соняшнику на 2023 р., становили в Україні 5,3 млн га, станом на 2024 рік, «Українська зернова асоціація» (УЗА) оцінює потенційний врожай зернових та олійних сільськогосподарських культур десь на рівні 76,1 млн т зернових та олійних культур, що дещо менше в порівнянні з минулими роками на 6,5 млн т зерна.

Сьогодні зростання собівартості виробництва зернових культур спонукає аграріїв ставити на перше місце вирощування високомаржинальних сільськогосподарських культур. І як відомо одне з перших місць у даній групі займає соняшник. Але для отримання максимальних прибутків господарству від даної культури необхідно дотримуватись технології вирощування, яка забезпечує високу продуктивність, що є головним показником в маржинальності соняшнику, та отримання додаткових преміальних за рахунок збільшення вмісту в олії високоолеїнової кислоти у соняшнику [1].

На сьогодні існує доволі таки значний досвід вирощування високих та стабільних врожаїв соняшнику. Селекціонерами районовані різноманітні сорти і гібриди, високий потенціал яких нажаль фермерськими господарствами використовується не повністю, а лише на 40-60%. За вмілого використання новітньої техніки яка дозволяє виконувати всі технологічні операції по вирощуванню даної культури з високою якістю та своєчасно.

Сучасному фахівцю з агрономії потрібно проводити технологічні операції з урахуванням біології та екології рослини, особливостей ґрунтів у господарстві, погодно-кліматичних умов. Тому сьогодні технологія вирощування може включати в себе новітні досягнення наукових розробок і також передової практики в області селекції та насінництва сучасних сортів та гібридів, агротехніки і хімізації, механізації, економіки і обов'язково організації праці [2].

Як відомо до інтенсивної технології вирощування соняшнику входять такі основні елементи:

- науково обґрунтоване розміщення в сівозміні господарства;
- використання в господарстві високопродуктивних імунних районованих сортів і гібридів соняшнику;
- застосування відповідних зональних систем основного обробітку ґрунту в господарстві з урахуванням його стану і засміченості насінням бур'янів;
- правильно сформована система удобрення за використання локально-стрічкового способу внесення на основі ґрунтової і рослинної діагностики;
- мінімалізований передпосівний обробіток ґрунту із застосуванням або без застосування гербіцидів;

- посів запрограмований та виконаний висококласним відкаліброваним насінням обробленим пестицидами з врахуванням оптимальної густоти стояння рослин в залежності від їхнього вологозабезпечення;
- відповідний догляд за рослинами на етапи росту та розвитку;
- одночасне або потокове збирання врожаю;
- своєчасне транспортування зібраного врожаю;
- відповідна оплата праці працівникам [3].

Таблиця 1

Вимоги щодо якості насіння соняшнику [4]

Показник	Гранична норма				
	для виробництва олії			для виробництва кондитерських виробів	для виробництва олеїнової кислоти
	перший клас	другий клас	третій клас		
Вологість, %:					
не менше ніж	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
не більше ніж	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
Олійна домішка, %, не більше ніж,	3,0	5,0	7,0	5,0	5,0
зокрема проросле насіння	1,0	2,0	3,0	2,0	2,0
Сміттева домішка, %, не більше ніж, зокрема	1,0	2,0	3,0	3,0	3,0
зіпсоване насіння	0,2	0,5	1,0	0,5	1,0
мінеральна домішка,	0,3	0,5	0,5	0,5	0,5
зокрема галька, шлак, руда	0,15	0,3	0,3	0,3	0,3
насіння рицини	Не дозволено ¹⁰				
Масова частка олії у перерахунку на суху речовину, %:					
не менше ніж	50,0	45,0	40,0	—	—
не більше ніж	—	—	—	42,0	—
Масова частка сирого протеїну у перерахунку на суху речовину, %, не менше ніж	—	—	—	19,0	—
Масова частка олеїнової кислоти в олії, %, не менше ніж	—	—	—	—	60,0
Кислотне число олії, мг КОН/г, не більше ніж	1,3	2,2	5,0	5,0	5,0
Маса 1000 насінин, г, не менше ніж	—	—	—	70,0	—
Зараженість шкідниками зерна	Не дозволено	Не дозволено, крім зараженості кліщем не вище II ступеня			

Використання інтенсивної технології в сьогоденні за вирощування такої

олійної культури як соняшник полягає у раціональному використанні ґрунтово-кліматичних умов господарства, загальноприйнятих біологічних, технічних і звичайно ж матеріальних та грошових ресурсів господарства для досягнення максимально можливого отримання рослиною потреб життєдіяльності за мети отримання сталих врожаїв і високої якості. Відповідно до ДСТУ 7011:2009 Технічні умови якості призначеного для використання на продовольчі потреби, для виробництва олеїнової кислоти і для експортування, наведені в таблиці 1 [4]. Тому ефект від застосування інтенсивної технології вирощування соняшника в багато чому залежить від тих факторів, наскільки дана технологія вписується в зональні системи землеробства господарства. При цьому отримання віддачі від вкладених коштів можливе тільки на фоні високої культури землеробства, при постійному моніторингу та підвищенні родючості ґрунтів у господарстві.

У підвищенні валового збору насіння соняшника та його якості значну роль відіграють строки сівби які мають залежність від ґрунтово-кліматичних зон та будуть припадати на різні дати. Для отримання більш повного розкриття потенціалу рослин соняшника необхідно аби умови навколишнього середовища якомога повніше відповідали потребам рослин [1].

Знаючи, що останнім часом значно збільшився попит на споживання рослинної олії на душу населення нашої країни можливо за збільшення отримання валового збору насіння соняшнику, доволі таки підвищення його врожайності за рахунок впровадження високопродуктивних імунних сортів і гібридів, поліпшення їхнього насінництва, всебічного освоєння інтенсивних технологій обробітку, а також відповідно за зниження втрат та збереженні якості насіння в період збору урожаю, за етапів зберігання та переробки в олію [3].

Так як Україна на сьогодні входить до лідерів з виробництва високоолеїнового соняшнику в світі то культура землеробства повинна бути на високому рівні для отримання високих урожаїв та прибутків господарств.

Бібліографічний список

1. Бараболя О.В. Можливості контролю якості харчових продуктів. Актуальні проблеми теорії і практики експертизи товарів : матеріали VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (2–3 квітня 2020 року). Полтава : ПУЕТ, 2020. С. 186-188.

2. Бараболя О.В. Забезпечення споживача якісними продуктами харчування сільськогосподарського виробництва. Актуальні проблеми теорії і практики експертизи товарів. Матеріали VI міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. м. Полтава 4-5 квітня 2019 року, Полтава С. 159-161.

3. Бараболя О.В., Шендрик Є. Вплив сортових особливостей соняшника на якість та вихід олії. Матеріали II науково-практичної інтернет-конференції "Актуальні проблеми вирощування та переробки продукції рослинництва" 17-18 квітня 2014 року. С. 25-26.

4. ДСТУ 7011: 2009 Соняшник Технічні умови Київ ДЕРЖСПОЖИВСТАНДАРТ України 2010. 7 с.